

**Protokół posiedzenia plenarnego
Komitetu Badań Czwartorzędu PAN,
które odbyło się w dniu 16 listopada 2023 roku**

W posiedzeniu udział wzięli członkowie Komitetu: prof. dr hab. Leon Andrzejewski, prof. dr hab. Mirosław Błaszkiwicz, prof. dr hab. Jan Dzierżek, dr hab. Jacek Forysiak, dr hab. Piotr Gębica, prof. dr hab. Zdzisław Jary, prof. prof. dr hab. inż. Marek Krapiec, dr hab. Mirosława Kupryjanowicz, prof. dr hab. Maria Łanczont, dr hab. Edyta Łokas, prof. dr hab. Leszek Marks, dr hab. inż. Danuta Michczyńska, dr hab. Joanna Mirosław-Grabowska, dr hab. Piotr Moska, prof. dr hab. Adam Nadachowski, prof. dr hab. Dorota Nalepka, prof. dr hab. Irena Agnieszka Pidek, dr hab. Małgorzata Roman, dr hab. Michał Słowiński, dr hab. Renata Stachowicz-Rybka, dr hab. Krzysztof Stefaniak, prof. dr hab. Krystyna Szeroczyńska, dr hab. dr hab. Piotr Weckwerth, dr hab. Paweł Zieliński.

Nieobecność usprawiedliwili: prof. dr hab. Karina Apolinarska, prof. dr hab. Ryszard Krzysztof Borówka, prof. dr hab. Anna Cedro, prof. dr hab. Piotr Kittel, dr hab. Piotr Kołaczek, prof. dr hab. Mariusz Lamentowicz, dr hab. inż. Włodzimierz Margielewski, prof. dr hab. Piotr Migoń, dr hab. Przemysław Mroczek, prof. dr hab. Małgorzata Pisarska-Jamroży, Sławomir Terpiłowski, prof. dr hab. Wojciech Tylmann, dr hab. Agnieszka Wacnik, dr hab. Piotr, dr hab. Andrzej Wiśniewski, prof. dr hab. Barbara Woronko, dr hab. Piotr Woźniak, dr hab. Edyta Zawisza.

Porządek obrad

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Przyjęcie porządku obrad i protokołu poprzedniego posiedzenia
3. Referat pt. "*Powodzie lodowcowe w północno-wschodniej Polsce: formy i osady diagnostyczne, interpretacja procesowa oraz implikacje paleogeograficzne*"
dr hab. Piotr Weckwerth, prof. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.
4. Działalność Redakcji *Studia Quaternaria* w 2023 r. – referuje Sekretarz redakcji
5. Działalność Komitetu w 2023 r. – referują Przewodniczący sekcji.
6. Sprawy bieżące, komunikaty i wolne wnioski.

Ad. 1.

Przewodniczący, prof. dr hab. Z. Jary, powitał członków Komitetu oraz gości i otworzył posiedzenie plenarne Komitetu Badań Czwartorzędu PAN.

Ad. 2.

Jednogłośnie przyjęto porządek obrad posiedzenia oraz protokół z posiedzenia z 20 kwietnia 2023 r.

Ad. 3.

Referat pt. "*Powodzie lodowcowe w północno-wschodniej Polsce: formy i osady diagnostyczne, interpretacja procesowa oraz implikacje paleogeograficzne*" wygłosił dr hab. Piotr Weckwerth, prof. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W dyskusji po referacie udział wzięli: prof. dr hab. L. Marks, prof. dr hab. M. Błaszkwicz oraz dr hab. P. Gębica. Dyskutanci poruszyli kwestie:

- różnic pomiędzy jeziorami subglacjalnymi i proglacjalnymi oraz wynikającymi z nich odmiennymi typami odpływu;
- impulsów inicjujących spływy;
- form zagłębień wytopiskowych i podziału rynien subglacjalnych związanego z czasem przepływu;
- wpływu wiecznej zmarzliny subglacjalnej na tworzenie się jezior subglacjalnych;
- kierunku i czasu występowania spływów powodziowych;
- problematyki kształtowania się pradolin w związku z łączeniem się wód powodziowych.

Ad. 4.

Sekretarz SQ, dr hab. J. Mirosław-Grabowska, poinformowała o ukazaniu się 1 zeszytu 40 tomu SQ, który zawierał zawierającego artykuły krajowe i zagraniczne (m.in. z Chorwacji i Iranu), oraz finalizowaniu zeszytu drugiego, w którym ukaże się 6 artykułów pokonferencyjnych z VI konferencji NARBAC. Sekretarz opisała problemy, które wystąpiły w bieżącym roku ze względu na przedłużający się brak ustaleń dotyczących finansowania, spowodowany reorganizacją dotychczasowych struktur działających w ramach PAN i rozwiązaniem działu wydawnictw. Na zakończenie odczytała pismo informujące o decyzji przywróceniu finansowania wydawnictwa i ograniczeniu formy wydawniczej do wersji on-line.

Następnie w zastępstwie nieobecnej Sekretarz KBCz dr hab. E. Zawiszy, przekazała informacje na temat możliwości wystąpienia o wsparcie ze środków przeznaczonych na upowszechnianie nauki (tzw. DUN). Powiadomiła o otwarciu strony do rejestracji wniosków i zachęciła do ich składania, z naciskiem na dotrzymanie terminu do końca listopada.

Ad. 5.

Działalność sekcji w roku 2023 przedstawili Przewodniczący Sekcji.

Przewodnicząca Sekcji Stratygrafii dr hab. M. Roman przekazała informacje o konferencji *Zlodowacenia i interglacjały w Polsce – stan obecny i perspektywy badań*, która odbyła się w Chęcinach w dniach 16-18 czerwca 2023. Wydarzenie to składało się z 2 sesji naukowych (referaty i postery) oraz części terenowej obejmującej prezentację 10 stanowisk. Przewodnicząca poinformowała, że planowana na październik sesja naukowa dotyczy stratygrafii schyłku Vistulianu organizowana przez dr hab. J. Forysiaka nie mogła się odbyć. Głos w tej sprawie zabrał organizator (dr hab. J. Forysiak) i zakomunikował, że planowane jest zorganizowanie tej sesji w postaci webinarium, celem przedyskutowania i ustalenia wspólnego podejścia do stratygrafii tego okresu. Przygotowanie wstępnych referatów do tej dyskusji będzie powierzone kilku badaczom zajmującym się okresem i jego zapisem w różnych środowiskach np. glacialnym, jeziornym czy eolicznym. Po ustaleniu nowego terminu zostanie rozesłany komunikat. Przewodnicząca poinformowała również o ukazaniu się dwóch szczególnie istotnych dla stratygrafii czwartorzędu w Polsce artykułów naukowych autorstwa prof. dr hab. L. Marksa.

Następnie prof. dr hab. J. Dzierżek podziękował za organizację i udział w konferencji, a także opublikowanie artykułów w tomie *Acta Geologica Polonica* poświęconym jubileuszowi prof. Lindnera. Poinformował, że zostały wydane również materiały z tej konferencji, w tym opis stanowisk terenowych, do których można uzyskać dostęp poprzez stronę internetową.

Przewodnicząca Sekcji Paleoekologii dr hab. R. Rybki-Stachowicz, zaprosiła na kolejne spotkanie sekcji paleobotanicznej PTB, planowane na 9 grudnia 2023 r., do którego abstrakty można jeszcze składać (do 26 listopada br.). Będą one opublikowane w ramach PTB. Tematyka obejmuje szeroki zakres zagadnień paleobotanicznych. Przewidywane są krótkie wystąpienia dające szansę zaprezentowania swoich badań przez młodych naukowców. Sesja odbędzie się on-line, link zostanie przekazany przez Sekretarza KBCz. Głos zabrała też prof. dr hab. D. Nalepka wskazując na znaczenie takich spotkań ze względu na możliwość

wymiany doświadczeń pomiędzy paleobotanikami, zajmującymi się odrębnymi tematycznie eonami geologicznymi. Prof. dr hab. I. Pidek zaznaczyła, że referat wprowadzający na sesji wygłosi dr Artur Górecki (specjalista od interglacjału mazowieckiego).

W ramach Sekcji Geochronologii, głos zabrała dr hab. inż. D. Michczyńska, która krótko zrelacjonowała dwa wydarzenia naukowe organizowane przez ośrodek w Gliwicach. Była to międzynarodowa konferencja 4th International Conference "Methods of Absolute Chronology" w dniach 17-19 maja, w której licznie wzięli udział goście z zagranicy. Następna konferencja z tego cyklu odbędzie się za 3 lata. Zorganizowane zostały również kolejne już, VIII Warsztaty Metod Datowania im. Profesora Mieczysława F. Pazdura, które odbyły się w Gliwicach, w dniach 19-20 października 2023 r. Wzięło w nich udział 30 uczestników. Kolejne będą zorganizowane za rok.

Przewodnicząca Sekcji Lessu, prof. dr hab. M. Łanczont, przekazała oficjalną informację, że prof. dr hab. Z. Jary został Przewodniczącym Sekcji Roboczej Lessu i Pedostratygrafii na obecną kadencję w ramach INQUA. Zakomunikowała, że finalizowany jest tom specjalny Kwartalnika Geologicznego, który jest pokłosiem Seminarium Lessowego, które odbyło się w październiku 2022 roku. Tytuł tomu: „Klimat i zmiany środowiskowe zapisane w pokrywach lessowych”. Przekazała również informację, o wygłoszonych w 2023 roku, w ramach cyklu SGP, referatach o tematyce lessowej, wystąpieniach prof. Z. Jarego, dr hab. P. Mrocza i prof. M. Łanczont oraz terenowym seminarium lessowym w Zbarażu, które odbyło się 6-8 października dedykowanym 140 rocznicy geografii na Uniwersytecie Lwowskim, które zostało współorganizowane przez Department of Geomorphology and Palaeogeography Uniwersytetu we Lwowie oraz Uniwersytet Wrocławski.

Prof. dr hab. Z. Jary zakomunikował, że planowany jest udział członków Sekcji Lessu w konferencji w Niemczech (20-22 czerwca 2024) LoessFest 2024, w związku z 200 rocznicą wprowadzeniu terminu „less” do literatury światowej. Na rok 2024 planowane jest również zorganizowanie Sympozjum Lessowego we Wrocławiu.

Ad. 6.

Prof. dr hab. L. Marks nawiązał do kongresu INQUA 2024 i przekazał kilka komunikatów związanych z tym wydarzeniem. Powiększyła się liczba krajów należących do stowarzyszenia (obecnie 90). Nową przewodniczącą została Laura Sadori. Termin kolejnego kongresu, który odbędzie się w Indiach, przypada na rok 2027.

Wspomniał również o oczekiwaniach i propozycji zorganizowania kongresu INQUA w Polsce.

Proponowanym terminem mógłby być rok 2031. Zasygnalizował potrzebę przeanalizowania wielu aspektów organizacyjnych, które wiązałyby się z przygotowaniem tego wydarzenia. Zwrócił również uwagę, że mając na uwadze planowanie kongresu INQUA, należałoby postarać się o uczestnictwo w różnych gremiach i prezydiach INQUA, byłoby to znacznym wsparciem przy organizacji kongresu. Wskazał to, jako wyzwanie na kolejny kongres w 2027 roku w Indiach.

Prof. dr hab. M. Krąpiec przekazał informacje o planowanym na wrzesień 2024 roku I Kongresie POLQUA. Przedstawił plany organizacyjne dotyczące kwestii lokalizacyjnych sesji referatowych oraz propozycje wycieczek terenowych.

Początkowo zaproponowany termin konferencji po przedyskutowaniu z uczestnikami posiedzenia został skorygowany. Dyskutowano również kwestie kosztów organizacji. W tej kwestii głos zabrała dr hab. D. Michczyńska, zwracając uwagę na istotne z punktu widzenia dofinansowania konferencji wskazanie cykliczności wydarzenia. Jej głos poparła dr hab. J. Mirosław-Grabowska. Uznano za ważne podkreślenie, iż I Kongres POLQUA jest kontynuacją (następcą) dotychczasowych cyklicznych Konferencji Naukowo-Szkoleniowych Stratygrafia Plejstocenu Polski.

Prof. dr hab. Z. Jary potwierdził informację o zarejestrowaniu i nadaniu numeru KRS stowarzyszeniu POLQUA. Zapowiedział niezwłoczne założenie konta bankowego. Poinformował o planach wysłania do końca roku formularzy zgłoszeniowych do stowarzyszenia. Składki będą opłacane od przyszłego roku. Nabór nowych członków będzie odbywał się poprzez członków wprowadzających.

Dr hab. J. Mirosław-Grabowska powiadomiła, w perspektywie wyborów do komitetów naukowych PAN, że KBCz będzie kontynuował działalność. Przekazała także informacje na temat niepewnej przyszłości Muzeum Ziemi PAN, które ma zostać przejęte przez Muzeum Techniki, podlegającego Ministerstwu Kultury.

Przed zakończeniem posiedzenia przypomniała sylwetkę niedawno zmarłego prof. dr hab. Andrzeja Witkowskiego i całe gremium uczciło jego pamięć minutą ciszy.

Przewodniczący podziękował wszystkim za współpracę latach 2020-2023 i zamknął posiedzenie życząc wszystkiego najlepszego oraz spotkania się w nowej kadencji KBCz.

Protokółowała
dr Milena Obremska